
OPERAČNÍ A BOJOVÁ PŘÍPRAVA

DŮLEŽITOST OPERAČNÍ PŘÍPRAVY

Brig. gen. Josef Haman

Soudobé operace vyznačující se ohromným počtem vojsk i bojové techniky kladou zvýšené požadavky na velení a velitelský aparát. Z toho také vyplývají zvýšené požadavky na přípravu velitelů a štábů.

Operační vyšší jednotka, jako je armáda, má ve své sestavě značný počet tankových a mechanisovaných vyšších jednotek, což zvyšuje její manévrovost. Rovněž značná motorisace pěších divisí a nasycenost tankovými útvary zvýšila pohyblivost těchto jednotek a v celku i armády. Soudobé armády vybavené početným dělostřelectvem s mohutnou silou úderu a dalekou působností a podporované leteckými vyššími jednotkami a jinou moderní vojenskou technikou jsou schopny vést operace nebyvalého rozmachu, tempa, pádnosti a rozhodnosti.

Rychlý spád událostí, proměnlivost operační situace, použití různých forem manévru, nutnost rychlých přeskupení vyšších jednotek v průběhu operace, to vše klade neobyčejně vysoké a obsáhlé požadavky na velení.

Má-li velení odpovídat všem požadavkům vyplývajícím ze složitosti soudobé operace, musí velitelé a štáby nepřetržitě znát situaci, rychle na ni reagovat, zpracovávat ji a vydávat potřebné rozkazy. K tomu musí využívat všech nejmodernějších pojitků. Rovněž samy orgány velení musí být co nejpohyblivější, aby zabezpečily správnost rychlého rozhodování a stačily plně zvládnout rychle se měnící situaci.

Pohyblivost velitelského aparátu, dovednost využívání soudobých rychlých a spolehlivých pojitků a důkladná znalost všech forem operačního umění a schopnost pružně jich použít, to jsou znaky mobilního velení vojskům, které je nezbytné za dnešních podmínek boje.

Nutnost mobilního velení požaduje od velitelů a štábů rozsáhlé a všestranné vědomosti a schopnosti správně jich využít v dané situaci a značnou zběhllost v praktickém provádění velení.

Jestliže rozebereme tyto požadavky podrobněji, rozpadnou se nám na několik základních úkonů, které nám dávají jasnou představu o práci velitelů a štábů, jakožto orgánů velení.

Každý vyšší velitel a příslušník štábu vyššího velitelství musí umět:

- předvídat rozvíjení operace a boje na základě hluboko osvojených znalostí operačního umění, taktiky nepřítelů a takticko-technických vlastností jeho bojových prostředků,
- mít jasnou představu o soudobém boji, umět určit jeho ráz a spád na základě různých a často i neúplných zpráv získaných během boje,
- umět rychle hodnotit situaci a na základě toho jasně vyjadřovat zámysl, stylisovat rozkazy a zabezpečovat jejich rychlé dodání vykonavatelům,
- bezvadně znát způsoby využití všech k dispozici jsooucích pojitků a umět vést radiové hovory,
- umět správně časově i prostorově volit velitelská stanoviště a velitelské pozorovatelný v průběhu operace i boje.

Rychlé rozvíjení a spád událostí v soudobé operaci vyžadují zvýšené pružnosti a mobilnosti práce štábů a vysokého umění udržovat nepřetržitost velení vojskům.

Základním pojtkem štábů se stalo radio.

Nepřítel se bude vždy snažit rušit velení působením letectva, dělostřelectvem a jinými prostředky. Velitelská stanoviště jsou vždy vyhledávaným objektem umlčování, aby tak byl zasažen systém velení na nejcitlivějším místě. Linkové spojení je na takové zásahy nepříteli nejcitlivější, a bývá proto často vyřazeno z provozu. K zabezpečení nepřetržitosti velení je proto třeba soustavu spojení organisovat tak, aby bylo vždy několikanásobně zabezpečeno. Tomu napomáhá vhodná volba velitelských stanovišť a záložních velitelských stanovišť.

Stává se dosud často při cvičeních, že nepřetržitost spojení a tím i velení je přerušeno v době přemísťování velitelských stanovišť. Mnoho viny na tom zpravidla mají velitelé i štáby tím, že včas nepředvídají a nečiní opatření k přemístění VS (VP) anebo neinformují včas o přípravě přemístění náčelníka spojení.

Časté používání dohovorů s podřízenými, používání styčných důstojníků, nepřetržitá a několikanásobná kontrola vydaných nařízení a rozkazů jsou základním způsobem velení, který je přiléhavě označován názvem „živé velení“.

V soudobých operacích má nebyvalý význam součinnost všech druhů vojsk. Bez tohoto základního uspořádání činnosti všech druhů vojsk nejen na začátku, ale i během celé operace nemůže být dosaženo úspěchu. Velké množství a různorodost posilových prostředků přímo podřízených veliteli vyžaduje od něho a jeho štábu dávat jim přímé konkrétní úkoly a usměrňovat vzájemnou jejich činnost v průběhu operace a boje.

Proto jak příprava, tak provedení operace vyžadují od velitelů a štábů velké organisátorské schopnosti a praxe.

Znalost operačního umění spojená s organisátorskými schopnostmi a uměním předvídat vývoj událostí jsou žádoucími vlastnostmi příslušníka velitelského sboru.

Proti předválečnému pojetí se v ohromné míře rozšířily požadavky na příslušníky všech vyšších štábů, zejména na příslušníky štábu armády. Na příklad před válkou bylo zpracování plánové tabulky boje především povinností štábů armádního sboru a divise. Vývojem ve Veliké vlastenecké válce se to značně změnilo. Nyní může být organizace součinnosti různých druhů vojsk v celé operaci dokonale zpracována jedině na stupni velitelství armády. Plánová tabulka boje, v které je vyjádřena součinnost, stala se jedním ze základních štábních dokumentů armádní operace. Plánové tabulky boje na nižších vševojskových velitelských stupních jenom podrobně konkretisují součinnost druhů vojsk.

Tím vzrostl rozsah organisátorských povinností operačních štábů a vyššího velitelského sboru a zvětšily se požadavky, co se týče znalostí bojové techniky, umění správně v boji používat všech druhů vojsk, aby bylo mezi nimi dosaženo součinnosti.

Stejně velký význam má v soudobé operaci materiálně technické zabezpečení vojsk a správné sladění chodu týlových služeb. Žádný štáb nemůže ani na okamžik pustit se zřetele plnění těchto úkolů.

Všechny uvedené zvláštnosti a složitost velení vojskům v soudobém boji a operaci neobyčejně zvyšují význam operační přípravy štábů a vyššího velitelského sboru.

Operační příprava je proto úkol vysoce důležitý, složitý a odpovědný. Vyžaduje od velitelů dlouhé a pečlivé přípravy, obsáhlých vědomostí nejen odborných a politických, ale i umění správně operační přípravu organisovat a provádět.

Obsahem operační přípravy musí být nepřetržitě zdokonalování operačně taktického mistrovství velitelů a štábů.

Systém odborné přípravy štábů a vyššího velitelského sboru musí být bezpodmínečně zaměřen na to, aby se velitelé a štáby učily všemu potřebnému k velení ve válce a dosáhly praktické zručnosti v umění velet. Toho může být dosaženo jen živou náplní programů a jejich pečlivým prováděním. Vyučování by se minulo svého cíle, kdyby bylo odbyváno suchým a šablonovitým způsobem, jen aby byla vyplněna předepsaná doba vyučování.

Při poměrném nedostatku potřebné literatury a při pomalém vědeckém rozvíjení otázek operačního umění je situace tím těžší a vyžaduje od velitelů tím důkladnější přípravy k dosažení vytyčených učebních cílů.

Jaké jsou hlavní úkoly operační přípravy, při jejichž plném a úspěšném plnění je vyšším velitelům a štábům umožněno vypořádat se se všemi těžkostmi velení v soudobých operacích?

Úkoly samy o sobě mohou být v zásadě shrnuty takto:

- Studium, zevšeobecnování a maximální využívání zkušeností z Veliké vlastenecké války Sovětského svazu. Kromě speciálních zaměstnání zaměřených zvláště na studium bojů a operací Veliké vlastenecké války musí všechna zaměstnání v operační přípravě, ať již jsou prováděna jakoukoli formou nebo methodou, vycházet ze zkušeností války. Použití těchto bohatých zkušeností zbaví operační přípravu scholastičnosti a šablonovitosti a umožní ve značné míře rozvíjet pružnost operačního myšlení účastníků.
- Prohlubování umění organisovat, zabezpečovat a provádět operaci. Zvláštní pozornost při tom, jak ukazují zkušenosti, je třeba věnovat: Praktickému probrání otázek plánování operace a prostudování method její přípravy. Rychlé organisaci a provádění přeskupení vojsk. Soustředění sil a prostředků při zachování utajení příprav. Organisování součinnosti druhů vojsk ve všech obdobích operace a boje. Sestavování operačně taktických propočtů pro použití druhů vojsk v rozličných druhích boje i operace. Velení vojskům v průběhu operace a přechodu z jedné prostředků velení na druhé. Organisaci a přesunům velitelských stanovišť. Organisaci průzkumu a jeho nepřetržitému provádění během operace.
- Prostudování vlastností a možností druhů vojsk, jejich použití a organisace součinnosti mezi nimi. Propracovávání umění správně dávat úkoly druhům vojsk a technickým prostředkům se zřetelem na jejich vlastnosti a na situaci.
- Studium válčič a základních operačně taktických zásad a organisace cizích armád.
- Prostudování otázek organisace materiálně technického zabezpečení operace a práce týlu.
- Osvojení si praxe velení vyšším jednotkám na velkých vševojskových cvičeních.

Hlavní úkol přípravy štábů je v operačně taktickém zdokonalování důstojníků štábů. Jenom na této základně může být budována veškerá operační příprava štábů jako orgánů velení.

Od důstojníků štábů se požaduje dokonalost pojetí soudobého boje, bez něhož by se mohla zvrhnout ve formálnost a schematičnost.

Příprava štábů jako orgánů velení je vrcholem celého systému přípravy a záleží ve vytvoření vysoce výkonného pracovního kolektivu, způsobilého za všech podmínek bojové situace rychle získávat a připravovat veliteli potřebné prvky pro rozhodnutí, jeho rozhodnutí pak rychle dovést do vojsk, zabezpečovat mu nepřetržité spojení s vojsky a provádět důslednou kontrolu prováděných rozkazů.

Hlavním organisátorem a řídicím orgánem operační přípravy svých podřízených důstojníků a generálů a svého velitelství nebo štábu je velitel (náčelník). On je odpovědný za jakost a hodnotu operační přípravy, určuje v souladu s rozkazy a směrnicemi svého představeného o operační přípravě úkoly, lhůty, postup, způsoby a metody operační přípravy. On též osobně učí své podřízené a je přezkušuje.

Štáb je jeho pomocníkem při plánování, provádění a kontrole operační přípravy u podřízených štábů.

Při plánování a organisaci operační přípravy je nutné mít na zřeteli všechny zvláštnosti přípravy u podřízených štábů (velitelství) a jejich celkovou odbornou úroveň i odbornou úroveň jednotlivců.

Systém školení štábů a vyššího velitelského sboru musí být zaměřen tak, aby se velitelé a příslušníci jejich štábů učili především tomu co budou potřebovat v případě války, aby dosáhli co největší zblhlosti v praktickém velení. To může být dosaženo jen živou náplní programů a jejich pečlivým prováděním.

Je samozřejmé, že čím je nižší všeobecná úroveň znalostí a čím je různorodější předběžné vojenské vzdělání jednotlivců štábu, tím je školení těžší a zdlouhavější.

Nepříznivě na školení a stmelování štábů působí zejména nadměrné přemísťování a fluktuace osob jak uvnitř štábů z jedné funkce na druhou, tak mezi jednotlivými štáby.

Tuto okolnost v důsledku přirozených úbytků a nutnosti jejich doplňování, nelze vyloučit absolutně, ale je nutno ji omezit na minimum, zejména pak v nejdůležitějších odděleních štábů.

Okamžité různé a důsledné odstraňování chyb a nedostatků při školení a cvičeních je jedním z neúčinnějších činitelů správné metodiky přípravy.

Mezi všeobecné nedostatky operační přípravy, které jsou stále ještě zjišťovány patří:

- povrchní znalost ustanovení Polního řádu a takticko-technických dat. Z toho pak vyplývá nedokonalé pojetí soudobého boje, což se projevuje v nesprávném použití jednotlivých druhů vojsk a v nedokonalé organizaci součinnosti mezi nimi;
- pomalé hodnocení situace a nedostatečná dovednost rozpoznat rychle hlavní a důležité od podřadného;
- nedostatek vzájemné informace uvnitř oddělení a štábů;
- nedostatečná zběhllost v použití pojítek všech druhů;
- nedostatečný stupeň v získání nutných návyků práce s mapou a nízká štábní kultura.

V každém štábu a u každého velitelství se projevují uvedené nedostatky v různém stupni a v různých formách.

Velitelé musí kontrolami odhalit rozsah těchto nedostatků u jednotlivých příslušníků štábu, aby pak mohli volit vhodnou metodu k jejich odstraňování.

Proto musí neustále provádět pečlivou kontrolu průběhu operační přípravy. Formy a metody kontroly mohou být rozličné. Je to především záznam o růstu jednotlivců v operační přípravě, přezkušovací práce a cvičení. Celková vyspělost, pracovní souhra a výkonnost štábů a velitelství se přezkazuje hlavně při cvičeních na mapách, při cvičeních v terénu s pojítky a při cvičeních s vojsky.

Operační příprava je jedním z nejdůležitějších odvětví výcviku vyššího velitelského sboru, velitelství a štábů operačních jednotek.

Ona je průpravou a cestou k dosažení všestranně odborně vzdělaného, schopného, politicky uvědomělého velitelského sboru, jako jednoho z důležitých stále působících činitelů ve válce.

Vysoká hodnota a vyspělost velitelského sboru je příspěvkem k boji za mír, neboť čím bude náš velitelský sbor vyspělejší, tím se stane naše armáda cennějším strážcem mírového budování, spolu se sovětskou armádou a armádami zemí tábora míru.

